

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.12.2020 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 11.12.2020 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 85.39 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2021.39.12>

ЕМОТИВНО-ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (на матеріалі іспанських художніх текстів)

Анастасія В'ячеславівна Томко (Київ, Україна)

tomko.anastasiia@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Юлія Валеріївна Андрійченко (Київ, Україна)

juliandri.julia@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено опису гендерної специфіки вживання емотивно-експресивної лексики в художньому тексті на основі комунікативної поведінки персонажа-жінки і персонажа-чоловіка. Стаття містить огляд історії становлення гендерних досліджень у лінгвістиці та гендерні відмінності в мовній поведінці. Також розглянуто визначення поняття "емотивно-експресивної лексики". Розглянуто теорії виникнення гендерних відмінностей лінгвістики. Дано визначення таким поняттям, як "гендер", "емотивна лексика" та "експресивна лексика". Визначені основні розбіжності реалізації емотивно-експресивної лексики у "чоловічому" та "жіночому" мовленні.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotywno-ekspresywna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,

Andriichenko J. V. [Andriichenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

Особистий внесок. Висновки щодо гендерної диференціації використання емотивно-експресивної лексики є особистим внеском в загальну теорію гендерних досліджень, та гендерну лінгвістику зокрема. Також результати даного дослідження можуть сприяти подальшому розвитку емотіології та розробці підходу до аналізу мовної особистості через емоційну складову.

Автори підтверджують внесок у роботу наступним чином: концепція дослідження: Ю. В. Андрійченко; збір даних: А. В. Томко; аналіз та інтерпретація результатів: Ю. В. Андрійченко, А. В. Томко; підготовка проекту рукопису: А. В. Томко.

Ключові слова: емоції, художній текст, стаття, гендерні стереотипи, комунікативна поведінка, емотивно-експресивна лексика.

EMOTIONAL-EXPRESSIVE VOCABULARY THROUGH THE PRISM OF GENDER RESEARCH (on the Material of Spanish Fiction Texts)

Anastasiia V. Tomko (Kyiv, Ukraine)

tomko.anastasiia@gmail.com

Master's student of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Julia V. Andriichenko (Kyiv, Ukraine)

juliandri.julia@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the description of gender specifics of the use of emotionally-expressive vocabulary in a literary text on the basis of communicative behavior of a female character and a male character. The article provides an overview of the history of gender research in linguistics and gender differences in language behavior. The definition of the concept of "emotionally expressive vocabulary" is also considered. The purpose of the study is to try to describe the use of emotionally expressive vocabulary depending on the gender of

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyyna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispans'kyh hudozhnih tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Андрійченко Ю. В. [Andriichenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

the speaker. Definitions such as "gender", "emotional vocabulary" and "expressive vocabulary" are given.

Gender stereotypes of femininity and masculinity, the social roles of women and men, their pattern of behavior, as well as the asymmetry of social relations between men and women are reflected in their communicative behavior. Thus, stereotypes of female and male behavior affect the features of emotional communicative behavior.

The main content of the theory of linguist R. Lakoff, the theory of dominance of B. Thorne and D. Cameron, D. Tannen are outlined. The study allowed us to state that communicative behavior in men and women has characteristic differences, in particular the means of its expression. The main differences in gender communication are identified, namely: conversation, status positions, sphere of communication, etc.

Thus, emotionally expressive vocabulary is characteristic of both male and female speech. However, the means of its actualization differ. Emotionality in women is diverse (epithets, metaphors, exclamations, suffixes), and this can be explained by the fact that women's speech is more emotionally represented, while men's speech is less emotionally rich.

Personal contribution. Conclusions on gender differentiation of the usage of emotional-expressive vocabulary are a personal contribution to the general theory of gender research, and gender linguistics in particular. Also, the results of this study can contribute to the further development of emotiology and the development of an approach to the analysis of language personality through the emotional component.

The authors confirm contribution to the paper as follows: study conception: Yu. Andriichenko; data collection: A. Tomko; analysis and interpretation of results: Yu. Andriichenko, A. Tomko; draft manuscript preparation: A. Tomko.

Key words: emotions, fiction text, gender, gender stereotypes, communicative behavior, emotionally-expressive vocabulary.

Актуальність дослідження визначається існуючими тенденціями розвитку антропоцентричного мовознавства і підвищеним інтересом до аналізу мовних засобів, а також важливістю комплексного вивчення засобів і способів репрезентації емоцій у вербальному і невербальному аспектах комунікативної поведінки особистості.

Метою статті є дослідити наскільки і якими засобами відрізняється реалізація емотивно-експресивної лексики людини, залежно від її гендеру.

У процесі аналізу використовувались наступні **методи** дослідження: описовий метод, який включає аналіз, порівняння та класифікацію мовних фактів; метод контекстуального аналізу.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotywno-ekspresywna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Andriichenko J. V. [Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

Новизна даного дослідження полягає у спробі вперше описати гендерну диференціацію щодо використання емотивно-експресивної лексики.

Практичне значення статті полягає у можливості застосування основних висновків та результатів дослідження на теоретичних курсах з лексикології та гендерних досліджень.

Поняття "гендер" з'явилося відносно нещодавно, і його семантичне поле ще недостатньо чітко визначене. У гуманітарних науках поняття "гендер" відображає соціокультурний аспект статевої приналежності людини.

Кожна культура чітко диференціює поведінку людини залежно від її статі, приписуючи їй певні ролі, манеру поведінки, почуття та ін. У цьому значенні бути чоловіком чи жінкою означає слідувати певним соціальним експектаціям, пред'явленим соціумом на основі "правила статі". Сьогодні гендер присутній в усіх сферах життя, і мова не є винятком у цьому напрямку [7, с. 225].

На початку 1970-х лінгвісти, психологи почали надавати великого відмінностям між "чоловічим" і "жіночим" мовленням. Основні погляди включають теорію дефіциту Р. Лакоффа, яка вважає, що "жіноча мова" поступається "чоловічій мові" [5], теорію домінування Б. Торна, який вважає, що "жіноча мова" домінує над "чоловічою" [14], і Д. Камерон висунула теорію, що жінки краще слухають та діляться емоціями з іншими [11]. Вони висунули такі терміни, такі як "жіноча мова", "жіночий реєстр", "гендерлект" та "гендерна мова".

Дослідження гендерних відмінностей у галузі лінгвістики розпочала Р. Лакофф. Вона представила "жіночу мову", і її книга "Мова і місце жінок", опублікована в 1973 р., викликала інтерес лінгвістів до цієї теми дослідження [14, с. 248]. Основною концепцією теорії дефіциту стало твердження, що жіноче мовлення пасивне, неефективне, безпомічне, що жінки відчувають "дефіцит" у певних засобах мовленнєвого вираження. Лакофф вказує на кілька особливостей жіночої мови у своїй книзі, зокрема деталізований опис кольорів та відтінків; афективні прикметники, для вираження емоційного ставлення, а не денотативної інформації; розділові питання, що імплікують невпевненість жінки при вираженні власної думки; слова та вирази, які пом'якшують категоричність тверджень; надто високий ступінь ввічливості та схильність до евфемізації тощо. І хоча надалі деякі аспекти зазнали значної критики, необхідно підкреслити

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyyna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Андрійченко Ю. В. [Andriychenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

значущість цієї роботи, яка стала першою спробою привернути увагу до негативних стереотипних установок по відношенню до жіночої мови, а також торкнулась питань, що стали основою гендерних досліджень для наступних поколінь вчених [9, с. 261-262].

Теорія домінування розглядає жінок як пригноблену групу та інтерпретує мовні відмінності в мові жінок та чоловіків з точки зору домінування чоловіків та підпорядкування жінок. Дослідники, які використовують цю модель, зацікавлені показати, як здійснюється домінування чоловіків.

Теорія розбіжностей підкреслює думку про належність жінок та чоловіків до різних субкультур. Перевагою цього підходу є те, що вона дозволяє розглядати жіночі розмови поза рамками утисків чи безсилля. Натомість дослідники змогли показати сильні сторони мовних стратегій, характерних для жінок, та відзначити способи розмови жінок [13, с. 6-7].

Однією з представників цієї теорії є Д. Таннен, авторка праць "Це не те, що я хотіла сказати!" та "Ти просто не розумієш: жінки та чоловіки у спілкуванні", яка зазначає, що чоловіки й жінки належать до різних мовленнєвих спільнот. На її думку, в них не лише різні стилі спілкування, а й різні комунікативні цілі: жінки спілкуються, щоб зблизитися, поліпшити особистісні стосунки, а чоловіки – заради самоствердження та закріплення свого авторитету. Саме тому спілкування статей часто нагадує спілкування людей з інших країн і часто призводить до непорозуміння. Д. Таннен вважає, що так само, як люди з різних країн розмовляють різними мовами, жінки й чоловіки розмовляють різними гендерлектами [8, с. 458-459].

Наразі стрімкого розвитку зазнає динамічний підхід, оскільки акцент робиться на динамічних аспектах взаємодії. Дослідники, які застосовують такий підхід, дотримуються соціальної конструктивістської точки зору. Гендерна ідентичність розглядається як соціальна конструкція, а не як "дана" соціальна категорія [13, с. 7].

Отже, враховуючи внески представників різних підходів, встановлено, що серед основних розбіжностей "чоловічої" і "жіночої" комунікації, можна виділити такі:

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotyvnno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernykh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Andriichenko J. V. [Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

• Ведення розмови. Для чоловіків розмова – це обмін інформацією, а для жінок – це взаємодія, жінки схильні ставити на перше місце при спілкуванні близькість, а чоловіки – незалежність. Увага до деталей у жінок є засобом прояву інтересу, створення причетності. Чоловіків дратує ця увага жінок до деталей.

• Статусні позиції. Чоловіки частіше схильні до того, щоб у розмові маніпулювати статусом, жінки частіше ж схильні до встановлення близьких відносин. Жінки відчують себе комфортно, коли розмовляють в присутності своїх друзів і людей, рівних їм за положенням, а чоловіки – коли їм необхідно встановити та зберегти свій статус у групі.

• Сфера спілкування. Більшість чоловіків відчують себе комфортно, коли виступають публічно, жінки віддають перевагу приватним бесідам.

• Теми обговорення. Чоловіки частіше обговорюють футбол, політику, становище на біржі, тобто вважають за краще говорити про політичні відносини, а не про особисті. Чоловіки вважають гарною розмову про факти, неособисті проблеми, жінки – особисту бесіду. На чоловіків наводять тугу суто жіночі теми розмови, теж саме можна сказати про жінок.

• Стиль слухання чоловіків і жінок. Стиль слухання чоловіків сфокусований на інформаційний рівень розмови, жіночий – на взаємини, тобто на мета-інформаційний рівень [5].

Без емоцій неможливе мовне існування *homo sapiens*, вони пронизують усі сторони життя людини. Емоційний простір людини передбачає існування спільного (інваріантного) емоційного смислового поля, який кодується і відтворюється в лексичних та фразеологічних мовних знаках. Ці емотивні знаки забезпечують як внутрішнє, так і міжкультурне спілкування на емоційному рівні.

Протягом останніх років науковці досягли значних результатів у дослідженні механізмів мовного вираження емоцій людини, що говорить, і мовної номінації, інтерпретації емоцій як об'єктивної сутності того, хто говорить і слухає. На мовному рівні емоції трансформуються в емотивність, тобто емоції є психологічною категорією, а емотивність – мовною. Існує вузьке і широке розуміння емотивності. У широкому розумінні ця категорія охоплює всі мовні засоби відображення емоцій. Категорія емотивності об'єднує семантично близькі

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyyna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Андрійченко Ю. В. [Andriychenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовні одиниці різних рівнів. Коли розглядається категорія емотивності на матеріалі лексики, завжди виникає проблема емотивного значення. Трактуючи емотивного значення тісно пов'язане з розумінням категорії емотивності, ось чому розуміння емотивного значення розглядається як засіб вираження емоцій того, хто говорить. Емотивне значення – це значення (семема), єдина структура, яка містить сему емотивності цієї чи іншої категорії, тобто це значення, в якому виражено або визначено емотивний зміст [1, с. 16-17].

Існуючі стереотипні уявлення про емоційну сферу жінки і чоловіка відображаються повною мірою в художньому тексті. Жінці приписується більша емоційність і чутливість в порівнянні з чоловіком, а чоловік згідно з гендерними стереотипами відрізняється логічністю, раціональністю, об'єктивністю, що відбивається в комунікативній поведінці. Для нашого дослідження інтерес представляє вивчення емотивно-експресивної лексики у художньому тексті з урахуванням фактора впливу гендеру на комунікативну поведінку особистості [11, с. 55-56].

Експресивна лексика – слова, що містять у своїй семантиці конотативні семи, що виражають ласку, жарт, іронію, печаль, смуток, радість, фамільярність тощо [3, с. 61]. Але ж суб'єктивне ставлення чи сприймання співвідноситься з емоційно-чуттєвою сферою, а відтак експресивність мовних одиниць неминуче виникає, коли вони позначені емоційністю [2, с. 68].

Емотивна лексика – категорія слів на позначення емоцій, почуттів, переживань (або які надають такого емотивно-експресивного забарвлення іншим) та слів, що здатні впливати на емоційну сферу мовців; слова, що мають у своєму значенні компонент об'єктивного і компонент суб'єктивного значення, такі слова виражають певне почуття, оцінку, позитивне чи негативне сприймання дійсності. Це може бути виражене семантикою слова, привнесене афіксами (похідність слова), певним контекстом. За своїм стилістичним забарвленням така лексика може виявляти різні відтінки – урочистості, піднесеності, шанобливості, пестливості, лагідності, схвальності, фамільярності, жартівливості, тощо [3, с. 61]

Співвіднесеність між емотивністю та експресивністю найбільш прозоро виявляється на лексичному рівні мови: коли людина, користуючись певним

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotyvnno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernykh doslidzhen' (na materialy ispanykyh hudozhnykh tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V., tomko.anastasiia@gmail.com,
Andriichenko J. V. [Andrijchenko Ju. V., juliandri.julia@ukr.net

типом лексики, висловлює свої позитивні чи негативні емоції, у цьому їй завжди допомагає експресія, яка обов'язково супроводить вияви почуттів. Розчленування такої лексики на емотивну та експресивну умовне, тому вважаємо доцільним послуговуватися терміном "емотивно-експресивна лексика" [2, с. 68-69].

Експресія може виявлятися лексично, коли корінь слова містить позитивний чи негативний семантичний заряд, або за допомогою словотворчих афіксів, які механічно "прищеплюють" слову нові відтінки. Виокремлюють дві групи лексичних експресивів:

1. внутрішньосистемні експресиви – слова, семантичне ядро яких саме собою привносить позитивну або негативну інформацію; більшість таких одиниць належать до абстрактної лексики. Експресія таким мовним знакам притаманна внутрішньо, вона є постійною і невід'ємною їхньою ознакою у будь-яких ситуативно-контекстних умовах. Інгерентна експресивність характерна також для вигуків та звуконаслідувальних слів. Априорі емотивно-забарвленими словами є вульгаризми, жаргонізми та лайливі слова.

2. контекстуальні експресиви – нейтральні одиниці, які набувають експресії лише у відповідному контексті. Такий процес найчастіше відбувається при творенні метафор та епітетів. При перенесенні частини лексичного значення на інший об'єкт виникає додаткове семантичне навантаження та емоційне забарвлення. Слова, в яких емоційність виражається словотворчими засобами, творяться за допомогою: суфіксів – демінутивних, меліоративних, пейоративних; префіксів [10].

Як ми вже згадували вище, однією з характеристик жіночого мовлення є те, що воно виразніше, ніж чоловіче. Жінки схильні висловлювати свої почуття більш вільно і відкрито. Однак таке вираження жінки повинно бути м'яким і поміркованим, і для цього вона використовує багато ресурсів. Наприклад, з точки зору інтонації спостерігається більша різниця в тембрі голосу, більший діапазон інтонацій та надмірне подовження голосних чи приголосних, що супроводжують вживання вигуків. Що стосується лексичних відмінностей, то в більшій мірі застосовуються підсилювачі та слова з емотивним навантаженням, щоб надати більший виразний відтінок, ніж у мовленні чоловіків. Це не означає, що вони є суто характеристикою жіночого мовлення, а просто те, що саме жінки

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyyna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan'skyh hudozhnih tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
 Андрійченко Ю. В. [Andriychenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

використовують їх частіше, і це також залежить від віку та соціальної групи мовців [14].

Отже, оскільки жінок прийнято вважати більш емоційними, то вважається, що їхньому мовленню притаманна присутність вигуків, які виражають емоції, почуття, переживання: – *Vaya por Dios, qué suerte tengo – dijo Chamorro* [18, с. 108] – *Buf, la verdad – dijo, después de ver las imágenes—, ya me gustaría decirte que los tengo fichados, pero ni de lejos* [19, с. 26]. – *Vaya, veo que vuelves a ser tú – opinó Chamorro* [19, с. 44].

Типовим чоловічим способом вираження негативних емоцій є вживання грубої лексики, наприклад: *Éste podría ser un sitio de puta madre* [19, с. 32]. – *Me cago en la hos... – saltó el padre*– [19, с. 42]. Також: *Y a veces hay cabrones que no te pagan aunque tu mercancía valga* [18, с. 189]. В той час як жінкам притаманне вживання евфемізмів – значення, яким наділяють той чи інший вираз замість застосування вислову або слова, які можуть сприйматися грубими, різкими та образливими. Евфемізми характеризуються експресивністю висловлювань та носять відтінок оцінності [4, с. 110]. Наприклад, –*Ostras, –exclamó Bermúdez, al verlo* [19, с. 17]. *Tienen que prometerme ustedes que no van a molestar a esa pobre anciana para desenterrar recuerdos dolorosos* [17, с. 112].

Також "жіноче" мовлення наповнене словами, що містять суб'єктивну оцінку: якісні оціночні прикметники чи слова утворені зменшувально-пестливими суфіксами. Таке використання має позитивне значення, наприклад: –*Lo más rápido –siguió diciendo Anglada–, es tomar el avioncito a Tenerife desde aquí y luego otro avioncito desde Tenerife a La Palma. El mejor equilibrio velocidad-precio, barco a Tenerife y avioncito después* [18, с. 103]. –*Eso sí, el lugar es raro – siguió razonando Chamorro* [19, с. 16].

Але використання чоловіками слів з демінутивними суфіксами має зневажливе або негативне значення: *Si te mareas con estas olitas es que eres de mareo fácil* [18, с. 60].

У комунікативній поведінці персонажа жінки переважає дескриптивний стиль спілкування. На відміну від чоловіків, жінка описує свої почуття і переживання, а не називає причину, тому в її мовленні багато слів семантичного поля емоцій, що можуть мати, як позитивну так і негативну конотацію,

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotyvnno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernykh doslidzhen' (na materialy ispans'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,

Andriichenko J. V.[Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

наприклад: *—La verdad, señor Manrique —le dijo—, no veo cómo puede soportar la vergüenza de ver a su pobre madre aquí, por culpa de su chulería [19, с. 35]. —Sí, claro que te cuento más. Tampoco era una tragedia. Cosa de darle un susto y hacerle entender de qué iba el negocio [18, с. 211]. Tengo una sorpresa para ti [17, с. 56].*

Також жіноче мовлення відрізняється гіперболізованою експресією. У репрезентації емоційного стану жіночі персонажі частіше використовують описові конструкції, метафоричні вирази, перебільшення, інтенсифікатори. Наприклад: *—El policía con más mala sangre de todo el Marruecos español [20, с. 114]. —Vas a vestirme de morita con un jaique, —dijo mientras cerraba la puerta a su espalda—. Dentro de ellos cabe el universo entero [20, с. 115]. Me temo que tenéis un problema a la hora de aceptar el mundo tal y como es. Y a veces se os cruzan los cables, se os nubla la vista y os da por tratar de torcer el mundo de mala forma para que se parezca a lo que a vosotros os gustaría que fuera [20, с. 51].*

Висновки. Гендерні стереотипи фемінності і маскулінності, соціальні ролі жінок і чоловіків, їх модель поведінки, а також асиметричність соціальних відносин між чоловіком і жінкою відображаються на їхній комунікативній поведінці. Таким чином, стереотипи жіночого і чоловічого поведінки впливають на особливості емоційної комунікативної поведінки.

Окреслено основний зміст теорії мовознавиці Р. Лакофф, теорію домінування Б. Торна та Д. Камерон, Д. Таннен. Проведене дослідження дало змогу стверджувати, що комунікативна поведінка у чоловіків та жінок має характерні відмінності, зокрема засоби її вираження. Визначено основні розбіжності у гендерній комунікації, а саме: ведення розмови, статусні позиції, сфера спілкування тощо.

Отже, емотивно-експресивна лексика характерна як для чоловічого, так і жіночого мовлення. Проте, засоби її актуалізації відрізняються. Емотивність у жінок – різнопланова (епітети, метафори, вигукі, суфікси), і це можна пояснити тим, що жіноче мовлення – більш емотивно представлене, натомість, чоловіче мовлення – менш емотивно насичене.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з аналізом емотивно-експресивної лексики в когнітивному, лінгвопрагматичному, психолінгвістичному, лінгвокультурологічному аспектах.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnykh tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
 Андрійченко Ю. В. [Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

Література:

1. Бабак, А. О., Андрійченко, Ю. В. «Лінгвопрагматичні засоби вираження емоцій в художніх іспаномовних текстах.» Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 17 (2010): 14-20, http://nbuv.gov.ua/UJRN/psptkl_2010_17_4.
2. Вавринюк, Т. І. «Емоційно-експресивна лексика в поетичному мовленні (на матеріалі творів Ліни Костенко).» Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету 4 (2010): 67-73, http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2010_4_11.
3. Загнітко, Анатолій. *Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни* (Донецьк: ДонНУ, 2012), 350.
4. Киречук, В. В. «Втілення лінгвістичних механізмів евфемії в текстах художніх творів Лоренсо Сільви.» Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики 35 (2019): 107-116, <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.09>
5. Костенко, В. О. «Роль гендерного аспекту в комунікативній поведінці людини.» *Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник* (Рівне: РДГУ, 2018): 98-103.
6. Лакофф, Р. «Язык и место женщины.» *Введение в гендерные исследования. Часть II. Хрестоматия*, под ред. С. В. Жеребкина (Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетея, 2001), 798.
7. Маслова, Ю. П. «Мовна реперзентація гендеру.» *Наукові записки. Серія Філологічна* 12 (2009): 24–233.
8. *Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія, кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай* (Київ: «Хай-Тек Прес», 2018), 348.
9. *Основи теорії гендеру: навчальний посібник* (Київ: "К.І.С.", 2004), 536.
10. *Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія*, М. Голянич, Р. Стефурак, І. Бабій (Івано-Франківськ: Сімик, 2011), 272.
11. Щербакова, И. В. «Гендерная специфика репрезентации эмоций в художественном тексте.» *Известия Южного федерального университета. Филологические науки* 4, 54-63.
12. Cameron, Deborah and Kulick, Don. *Language and Sexuality* (Cambridge University Press, Cambridge, 2003)

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotyvno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernykh doslidzhen' (na materialy ispan's'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Andriichenko J. V. [Andriichenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

13. Jennifer, Coates. *Women, Men and Language: A Sociolinguistic Account of Gender Differences in Language*, 3rd ed. (New York: Routledge, 2004), 245.
14. Lihong, Gu. «Language and Gender: Differences and Similarities.» *2013 International Conference on Advances in Social Science, Humanities, and Management (ASSHM 2013)*: 248-251, doi.org/10.2991/asshm-13.2013.46
15. Paloma, Trenado. *Reflexiones sobre las diferencias entre el lenguaje femenino y masculino en español*, <https://ci.nii.ac.jp/naid/110008802887/en/>
16. Thorne, Barrie and Henley, Nancy (eds.) *Language and Sex: Difference and Dominance* (Newbury House, Rowley, MA, 1975).

Джерела ілюстративного матеріалу:

17. Carlos Ruíz Zafón. *La sombra del viento*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-la-sombra-del-viento-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
18. Lorenzo Silva. *La niebla y la doncella*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-la-niebla-y-la-doncella-bevilacqua-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
19. Lorenzo Silva. *Nadie vale más que otro*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-nadie-vale-mas-que-otro-bevilacqua-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
20. María Dueñas. *El tiempo entre costuras*, https://www.lacomarcadepuertollano.com/diario/noticias/2020_03_20/2020_03_20_No_44-a.pdf

References:

1. Babak, A. O., Andrijchenko, Ju. V. «Lingvopragmatychni zasoby vyrazhennja emocij v hudozhnih ispanomovnyh tekstah.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 17 (2010): 14-20, http://nbuv.gov.ua/UJRN/psptkl_2010_17_4.
2. Vavrynjuk, T. I. «Emocijno-ekspresyвна лексика в поетичному мовленні (на матеріалі творів Лiny Kostenko).» *Filologichni studii. Naukovyj visnyk Kryvoriz'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu* 4 (2010): 67-73, http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2010_4_11.
3. Zagnitko, Anatolij. *Slovnyk suchasnoi' lingvistyky: ponjattja i terminy* (Donec'k: DonNU, 2012), 350.
4. Kyrechuk, V. V. «Vtilennja lingvistychnyh mehanizmiv evfemii' v tekstah hudozhnizh tvoriv Lorenzo Sil'vy.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* 35 (2019): 107-116, <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.09>

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Емотивно-експресивна лексика крізь призму гендерних досліджень (на матеріалі іспанських художніх текстів (Українською) [Emotyvno-ekspresyвна leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materiali ispans'kyh hudozhnih tekstiv)])

© Томко А. В. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
 Андрійченко Ю. В. [Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

5. Kostenko, V. O. «Rol' gendernogo aspektu v komunikatyvnyj povedinci ljudyny.» *Aktual'ni problemy suchasnoi' inozemnoi' filologii': Students'kyj naukovyj visnyk* (Rivne: RDGU, 2018): 98-103.
6. Lakoff, R. «Yazyk i mesto zhenshchiny.» *Vvedenie v gendernye issledovaniya. Chast' II. Khrestomatiya*, pod red. S. V. Zherebkina (Khar'kov: KhTsGI, 2001; SPb.: Aleteya, 2001), 798.
7. Maslova, Ju. P. «Movna reperzentacija genderu.» *Naukovi zapysky. Serija Filologichna* 12 (2009): 24–233.
8. *Osnovy teorii' genderu: jurydychni, politologichni, filosof's'ki, pedagogichni, lingvistychni ta kul'turologichni zasady: monografija*, kol. avt.; red. L. R. Nalyvajko, I. O. Grycaj (Kyiv: «Haj-Tek Pres», 2018), 348.
9. *Osnovy teorii' g'enderu: navchal'nyj posibnyk* (Kyiv: “K.I.S.”, 2004), 536.
10. *Slovyk lingvistychnyh terminiv: leksykologija, frazeologija, leksykografija*, M. Goljanych, R. Stefurak, I. Babij (Ivano-Frankivs'k: Simyk, 2011), 272.
11. Shherbakova, I. V. «Gendernaja specifika reprezentacii jemocij v hudozhestvennom tekste.» *Izvestija Juzhnogo federal'nogo universiteta. Filologicheskie nauki* 4: 54-63.
12. Cameron, Deborah and Kulick, Don. *Language and Sexuality* (Cambridge University Press, Cambridge, 2003)
13. Jennifer, Coates. *Women, Men and Language: A Sociolinguistic Account of Gender Differences in Language*, 3rd ed. (New York: Routledge, 2004), 245.
14. Lihong, Gu. «Language and Gender: Differences and Similarities.» *2013 International Conference on Advances in Social Science, Humanities, and Management (ASSHM 2013)*: 248-251, doi.org/10.2991/asshm-13.2013.46
15. Paloma, Trenado. *Reflexiones sobre las diferencias entre el lenguaje femenino y masculino en espanol*, <https://ci.nii.ac.jp/naid/110008802887/en/>
16. Thorne, Barrie and Henley, Nancy (eds.) *Language and Sex: Difference and Dominance* (Newbury House, Rowley, MA, 1975).
17. Carlos Ruíz Zafón. *La sombra del viento*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-la-sombra-del-viento-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
18. Lorenzo Silva. *La niebla y la doncella*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-la-niebla-y-la-doncella-bevilacqua-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
19. Lorenzo Silva. *Nadie vale más que otro*, <http://lelibros.us/libro/descargar-libro-nadie-vale-mas-que-otro-bevilacqua-en-pdf-epub-mobi-o-leer-online>
20. María Dueñas. *El tiempo entre costuras*, https://www.lacomarcadepuertollano.com/diario/noticias/2020_03_20/2020_03_20_No_44-a.pdf

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Emotional-Expressive Vocabulary Through the Prism of Gender Research (on the Material of Spanish Fiction Texts)

(in Ukrainian) [Emotyvno-ekspresyivna leksyka kriz' pryzmu gendernyh doslidzhen' (na materialy ispans'kyh hudozhnih tekstiv)]

© Tomko A. V. [Tomko A. V.], tomko.anastasiia@gmail.com,
Andriichenko J. V. [Andrijchenko Ju. V.], juliandri.julia@ukr.net